

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Respublikos 68, LT – 35158 Panevėžys, tel. 8 45 461406,
el. p. info@panevezysvsb.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301738112

***2015 M. PANEVĖŽIO MIESTO IKIMOKYKLINIO
UGDYMO ĮSTAIGŲ VAIKŲ PROFILAKTINIŲ
PATIKRINIMŲ DUOMENYS***

Parengė: visuomenės stebėsenos specialistė Indrė Čaikiniene

**Panevėžys
2015 m.**

PROFILAKTIŠKAI PASITIKRINUSIŲ IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ ATASKAITA

Sveikas vaikas – aktyvus, linksmas, džiugios nuotaikos, geranoriškai nusiteikęs aplinkinių žmonių atžvilgiu. Jis – komunikabilus, smalsus, aktyvus, judrus. Sveikas vaikas vystosi harmoningai, turi gerai išlavintas funkcines ir fizines organizmo galimybes. Jis – stiprus, ištvermingas, vikrus. Jis – užsigrūdinęs. Vaikas neturi antsvorio, daug juda, pasižymi geru apetitu. Emociškai ir psichiškai sveikas vaikas yra ramus, patenkintas, pasitikintis savimi ir kitais žmonėmis, noriai bendrauja su kitais vaikais, nejaučia didelės baimės, pykčio ar kitokių išgyvenimų.

Vienas svarbiausių sveikatos raidos tarpsnių yra vaikystė ir paauglystė. Tuo laikotarpiu vaiko elgsenos ir gyvensenos ypatybės turi labai didelės reikšmės vėlesnio gyvenimo kokybei. Šeima ir mokykla vaikui turi padėti suprasti, kad sveikata yra vertybė, kurią reikia saugoti bei kontroliuoti.

Vaikų sveikata profilaktiškai privalo būti tikrinama kiekvienas metais tam tikru nustatytu periodiškumu. Sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė šiemet patvirtino naują vaikų sveikatos tikrinimo tvarką, pagal kurią bus atliekami privalomų profilaktinių vaikų sveikatos bei ankstyvojo amžiaus vaikų (iki 4 metų) psichomotorinės raidos patikrinimai. Visuomenės sveikatos specialistai akcentuoja, jog profilaktinis sveikatos patikrinimas yra labai svarbus, nes atlikus laiku yra užkertamas kelias ligoms, padedama nustatyti, ar vaiko sveikatos būklė atitinka jo augimo ir brendimo pagal amžių ir lytį normatyvus.

Vaiko sveikatos pažymėjimas turi būti išduodamas visiems vaikams iki 18 metų amžiaus. Lankantis pas šeimos gydytoją, tėveliai pirmiausia privalo nuvesti vaiką pas gydytoją odontologą dėl dantų ir sąkandžio būklės tikrinimo. Po odontologo patikros vaiką apžiūri šeimos gydytojas. Tikrinant sveikatą gydymo įstaigoje, prie kurios vaikas yra priregistruotas, už paslaugas mokėti nereikia. Tėvai ar globėjai, kurių vaikai lanko ugdymo įstaigas, kasmet turi pateikti Vaiko sveikatos pažymėjimą, išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Ruošiantis vesti atžalas į ikimokyklinio ugdymo įstaigą, būtina pasirūpinti skiepais nuo tymų, raudonukės ir poliomieliito, nes be įrašų apie atliktas privalomas vakcinas vaikai nuo 2016 metų sausio 1 dienos nebus priimami į šias įstaigas.

Jei vaikas turi sveikatos sutrikimų šeimos gydytojas turi pateikti rekomendacijas dėl fizinio krūvio, mitybos, regos, vengtinų alergenų ir kt., taip pat gydytojas turi nurodyti savo kontaktus, telefono numerius, kuriais būtų galima susisiekti iškilus neaiškumams, primena Sveikatos apsaugos ministerija.

Pagal visuomenės sveikatos specialistų pateiktus duomenis 2015 m. Panevėžio mieste ikimokyklinės ugdymo įstaigas lankė **4460** vaikai t.y. 28 vaiku mažiau nei 2014 metais. Iš viso 2015 metais profilaktiškai sveikatą pasitikrino **97** procentai vaikų (absol.skč. 4286), t.y 1 procentu daugiau nei 2014 metais. Sveikų vaikų skaičius išliko toks pat - 33 proc. (1389 absol.skč.).

Nuo 2014 metų iki 2015 metų sveikatos rodikliai mažai keitėsi. Tačiau ypatingai 2015 metais padaugėjo sergančiųjų širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis t. y. nuo 5 iki 17 proc. Taip pat padaugėjo vaikų, turinčių regos sutrikimų nuo 18 iki 21 proc. ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimų nuo 9 iki 11 proc.

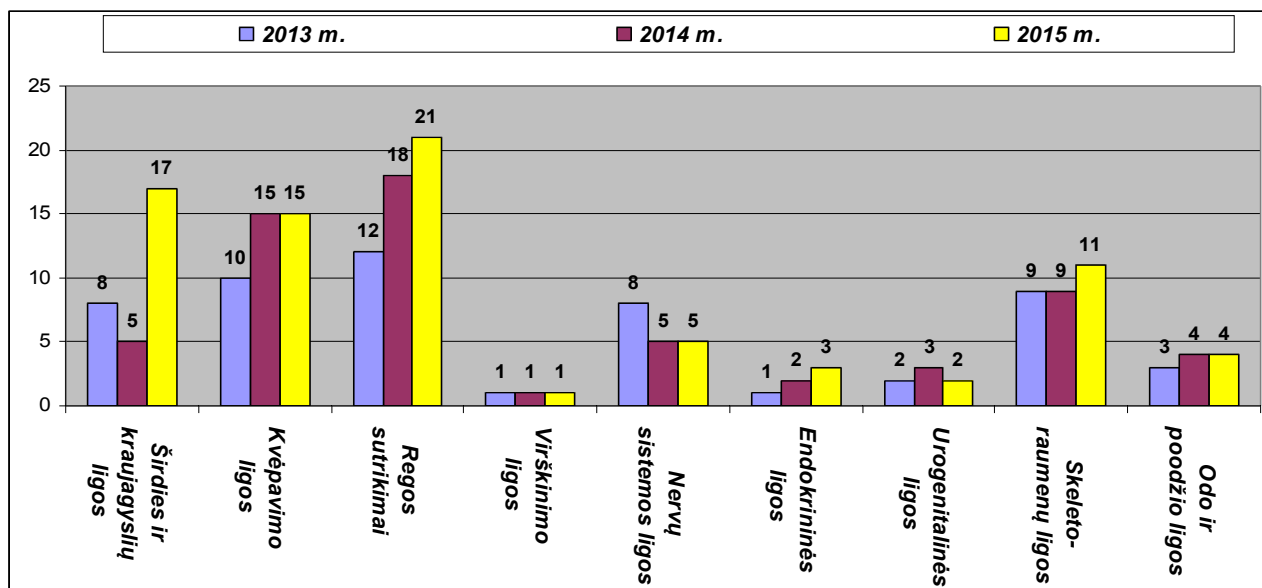
2015 metais ikimokyklinėse įstaigose daugiausia nustatyta vaikų turinčių: regos sistemos sutrikimų (**21** proc.), širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų (**17** proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimų (**15** proc.) ir skeleto – raumenų sistemos sutrikimų (**11** proc.).

Pagal amžių galima teigti, kad nuo **1 iki 3** metų vaikų daugiausiai serga širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimais (17 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimais (7 proc.), skeleto-raumenų sutrikimais (5 proc.), bei odos ir jos priedų sutrikimais (6 proc.). Lyginant su 2014 metais sveikų vaikų skaičius nuo 1-3 metų amžiaus liko toks pat – 52 proc. tai yra kas antras vaikas tokio amžiaus yra sveikas.

1 proc. sumažėjo sveikų vaikų nuo **3 iki 7** metų amžiaus. Jei 2014 metais iš profilaktiškai pasitikrinusių vaikų, kurie neturėjo jokių sveikatos sutrikimų buvo **28** procentai, tai 2015 metais – **27** procentai. Daugiausiai šio amžiaus vaikai serga : regos sutrikimais (25 proc.), skeleto-raumenų sutrikimais (12 proc.), kvėpavimo sistemos ligomis (17 proc.) bei širdies ir kraujagyslių sistemos

sutrikimais (16 proc.).

Analizuojant profilaktinių apžiūrų duomenis dažniausiai nustatomi regėjimo sutrikimai. Didžiausia jų dalis – priešmokyklinėse grupėse. Dažniausiai ikimokyklinio ir bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų auklėtiniams pasireiškia toliaregystė, taip pat dažna trumparegystė ir astigmatizmas.

I pav. Profilaktiškai pasitikrinusių ikimokyklinio amžiaus vaikų sergamumas Panevėžio mieste 2013-2015 m. procentais

	Viso:			Nuo 0 iki 1 m.			Nuo 1 m. iki 3 m.			Nuo 3 m. iki 7 m.		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Bendras vaikų skaičius	4424	4488	4460	3	4	3	935	963	918	3486	3521	3539
Patikrintų vaikų skaičius	4339 98 %	4304 96%	4286 97%	3	4	0	920 98 %	931 97%	901 99%	3416 98%	3369 96 %	3400 96%
Nepatikrintų vaikų skaičius	86 2 %	184 4 %	157 4%	0	0	0	15 2%	31 4%	17 2%	71 2 %	153 5%	140 5%
Sveiki vaikai	1886 43 %	1396 33%	1389 33%	3	4	0	495 54 %	478 52%	465 52%	1388 41 %	914 28%	917 27%
Širdies - kraujagyslių sist. sutrikimai	357 8 %	217 5%	695 17%	0	0	0	73 8 %	32 4%	147 17%	284 8 %	185 6%	546 16%
Kvėpavimo sist. sutrikimai	428 10 %	607 15%	631 15%	0	0	0	63 7 %	63 7%	58 7%	365 11 %	544 17%	574 17%
Iš jų: bronchine astma	163 4 %	387 9%	349 9%	0	0	0	29 3%	36 4%	33 4%	134 4 %	351 11%	316 10%
Iš jų: alerginis rinitas	92 2 %	185 5%	163 4%	0	0	0	13 1 %	23 3%	20 3%	79 3%	162 5 %	166 5%
Regos sutrikimai	521 12 %	779 18%	865 21%	0	0	0	31 3 %	31 4%	43 5%	490 14 %	748 23%	822 25%
Iš jų ; trumparegystė	32 1%	39 1%	125 3%	0	0	0	0	0	7	32 1%	39 2%	119 4%
Iš jų: toliaregystė	328 8%	600 14%	580 14%	0	0	0	26	18	21	302 9%	582 18%	542 16%
Klausos sutrikimai	11	5	15	0	0	0	2	0	4	9	5	11

<i>Virškinimo sist. sutrikimai</i>	41 1%	19 1%	27 1%	0	0	0	2	1	4	39 1%	18 1%	23 1%
<i>Nervų sist. sutrikimai</i>	343 8%	177 5%	202 5%	0	0	0	47 5%	30 4%	27 3%	296 9%	147 5%	175 6%
<i>iš jų epilepsija:</i>	8	6	4	0	0	0	0	0	0	8	6	4
<i>Iš jų: įtampos galvos skausmai</i>	67	5	5	0	0	0	9	2	0	58	3	5
<i>Endokrininės sist., medžiagų ap- mitybos sutrikimai</i>	45 1%	73 2%	94 3%	0	0	0	4	10	11	41 2%	63 2%	83 3%
<i>iš jų: skydliaukės sutrikimai</i>	0	2	6	0	0	0	0	0	0	0	2	6
<i>iš jų cukrinis diabetas</i>	2	5	1	0	0	0	0	0	0	2	5	1
<i>iš jų: nutukimas</i>	14	16	17	0	0	0	1	1	1	13	15	16
<i>iš jų: sumažėjusia kūno mase</i>	4	28	22	0	0	0	0	5	7	4	23	15
<i>iš jų: padidintas svoris</i>	11	22	24	0	0	0	1	0	2	10	22	22
<i>Urogenitalinės sist. sutrikimai</i>	69 2%	97 3%	73 2%	0	0	0	11	24	18	58 2%	73 3%	55 2%
<i>Skeleto - raumenų sist. sutrikimai:</i>	396 9%	364 9%	436 11%	0	0	0	54 6%	46 5%	42 5%	342 10%	318 10%	394 12%
<i>iš jų: skoliozė</i>	14	6	18	0	0	0	0	0	1	14	6	17
<i>iš jų: netaisyklinga laikysena</i>	163 4%	91 3%	140 4%	0	0	0	22	8	11	141 5%	83 3%	129 4%
<i>Odos ir jos priedų sutrikimai</i>	126 3%	139 4%	140 4%		0	0	34 4%	49 6%	49 6%	91 3%	90 3%	94 3%
<i>Iš jų: atopinis dermatitas</i>	67 2%	114 3%	113 3%		0	0	19 2%	39 5%	39 5%	48 2%	75 3%	74 3%
Fizinio ugdymo grupės												
Viso				Nuo 0 iki 1 m.			Nuo 1 m. iki 3 m.			Nuo 3 m. iki 7 m.		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Pagrindinė</i>	4174 94%	4181 98%	4177 98%	3	4	0	881 96%	929 100%	882 98%	3290 96%	3248 97%	3292 97%
<i>Parengiamoji</i>	139 3%	15 1%	16 1%	0	0	0	29 4%	2 1%	2 1%	110 4%	13 1%	14 1%
<i>Specialioji</i>	14	7	5	0	0	0	1	0	0	13	7	5
<i>Atleistas</i>	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0

Pagal fizinio ugdymo grupes, daugiausiai darželiuose vaikai lanko pagrindinę fizinio ugdymo grupę t.y (**98 proc.**).

IŠVADOS

1. Nuo 2014 metų profilaktiškai pasitikrinsiu vaikų padaugėjo nuo 96 iki 97 procentų.
2. Sveikų vaikų skaičius liko toks pat 33 procentai.
3. Padaugėjo sergančiųjų vaikų širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis nuo 5 iki 17 proc., regos sutrikimais nuo 18 iki 21 proc., ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimais nuo 9 iki 11 proc.
4. 2015 metais ikimokyklinėse ugdymo įstaigose daugiausia nustatyta vaikų turinčių regos

sistemos sutrikimų (21 %), širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų (17 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimų (15 %) ir skeleto – raumenų sistemos sutrikimų (11 %).

5. Pagal fizinio ugdymo grupes, daugiausiai darželiuose vaikai lanko pagrindinę fizinio ugdymo grupę t.y (98 proc.)

VISUOMENĖS SVEIKATOS SPECIALISTAI REKOMENDUOJA:

- ◆ **Geras poilsis** – apsaugo nuo daugelio ligų. Patartina stebėti, kad vaikas eitų laiku gulti ir miegotų pakankamai;
- ◆ **Subalansuota mityba** – augančiam organizmui ypač svarbi mityba - ji lemia harmoningą vaikų augimą, fizinį ir protinį brendimą. Subalansuota mityba - tai mityba, kai vaikas gauna visų jo organizmui reikalingų maisto medžiagų. Juo įvairesnį maistą vaikas valgo, juo geriau patenkinami jo organizmo poreikiai;
- ◆ **Fizinis aktyvumas** – ypatingą dėmesį reikėtų skirti fiziniam aktyvumui skatinti, nes judėjimo stoka trikdo normalią vaiko raidą. Vaikui judėjimas - įgimta savybė, o tai ypač pasireiškia vaikystėje. Todėl svarbu nepraleisti šio momento, nes bėgant metams poreikis judėti mažėja, o jo vietą užima visagalis kompiuteris. Reguliarus judėjimas užtikrina optimalų širdies ir kraujagyslių bei kaulų ir raumenų sistemų funkcinį pajėgumą, formuoja taisyklingą laikyseną, išvengiama nutukimo, didėja jėga, greitumas, vikrumas, gerėja psichosomatinė savijauta. Pagal PSO rekomendacijas vaikas kiekvieną dieną turėtų būti fiziškai aktyvus ne mažiau kaip 1 valandą;
- ◆ **Rytinė mankšta** – vienas pirmųjų vaiko dienotvarkės elementų darželyje. Ji pažadina vaiko organizmą, nuteikia jį darbingai, aktyvina širdies, kvėpavimo takų ir kitų organų darbą, formuoja taisyklingą laikyseną, gražią eisena, užkerta kelią plokščiapėdystei. Vaikams, kurie nuolat atlieka rytinę mankštą, dingsta mieguistumas. Mankšta teigiamai veikia raumenų sistemas, stiprina širdies darbą. Rytinė mankšta turi ir auklėjamąją reikšmę. Ji reikalauja tam tikrų valios pastangų, vadinasi, ugdo ryžtingumą, drausmina vaiką, lavina dėmesį, pratina sąmoningai siekti tikslo, ugdo atkaklumą. Ikimokyklinėje ir priešmokyklinėje ugdymo įstaigoje rytinę mankštą reikėtų atlikti prieš pusryčius, kai susirenka dauguma vaikų. Daugelis auklėtojų pastebi, kad mankštos metu sutartinai atlikdami fizinius pratimus labai judrūs vaikai aprimsta, o lėtesnieji ir vangūs – suaktyvėja. Tokiu būdu per mankštą sukuriama vienoda žvali vaikų nuotaika, būtina tolesnei jų veiklai;
- ◆ **Grūdinimas** – tai įvairių procedūrų sistema, kurios pagrindinis tikslas – padidinti organizmo atsparumą besikeičiančiai aplinkai, ypač meteorologinėms sąlygoms. Tai yra ne tik prausimasis vėsesniu vandeniu ir lakstymas basomis, kaip daugelis galvoja, bet ir buvimas gryname lauke, saulės vonios, mankštos ir masažai, vandens malonumai. Grūdinimasis vaikystėje ypač svarbus. Aplinka veikia ne tik vidaus organų funkcijas, bet ir visą organizmą;
- ◆ **Tinkama higiena** – atsakomybė už higieninių įgūdžių formavimą pirmiausia tenka tėvams, šeimai. Tačiau ne kiekvienoje šeimoje vaikas skatinamas to išmokti. Labai svarbu, kad mažyliams, lankantiems ikimokyklinę įstaigą, būtų sudaromos sąlygos bei galimybė kasdien ir nuosekliai mokytis elementarių higienos normų, taisyklių. Šis darbas turi vykti glaudžiai bendradarbiaujant vaikiu, pedagogui ir tėvams. Jos laikymasis prasidėjus ligų sezonui leidžia sustabdyti bakterijų ir virusų plitimą. Darželyje, manuose rankas patartina plauti dažniau nei įprasta, ypač po to, kai vaikutis nusičiaudi, išsipučia nosį. Taip pat reikia nepamiršti reguliariai vėdinti patalpas;
- ◆ **Saugi ir sveika aplinka vaikų darželyje** - aplinka turi didelį poveikį vaiko sveikatai, todėl reikia rūpintis sveikos aplinkos išsaugojimu. Švara ir tvarka turi būti visuose vaiko gyvenimo ir

veiklos zonose: grupės patalpose, muzikos ir sporto salėje, tualete-prausykloje, gamtos kampelyje, valgykloje, baseine, lauko žaidimų aikštelėse ir kt.. Svarbu nuolat ir sistemingai rūpintis patalpų vėdinimu, įrengimų, baldų ir žaislų valymu bei plovimu.

- ◆ **Skiepai** - Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro (ULAC) specialistai primena, kad mažamečiai, lankantys vaikų ugdymo įstaigas, turi didelę riziką užsikrėsti kai kuriomis infekcinėmis ligomis, nuo kurių gali apsaugoti skiepai. Darželinukus rekomenduojama paskiepyti nuo virusinio hepatito A (VHA), vėjaraupių ir pneumokokinės infekcijos.

Sveikatos ugdymo sėkmę lemia paties vaiko nusiteikimas, jo požiūris į save, individualios asmens savybės, amžius. Būtina ugdyti vaiko norą būti sveikam, stipriam, vikriam, grūdintis, išvengti ligų. Vaiko požiūris labai priklauso nuo tėvų ir pedagogų. Ypač svarbu ugdymo institucijos atmosfera, pedagogo bendravimo stilius, materialinės sąlygos vaikų fizinei veiklai, grūdinimuisi.